

VÝROČNÍ ZPRÁVA O ČINNOSTI SVP
ČESKÁ LÍPA
ZA ŠKOLNÍ ROK 2023/2024

Motto: „Skutečná hrdinka léčí a zároveň dýchá, rozpoznává svou skutečnou povahu, vdechuje do nás všech moudrost.“ M. Murdock

ZÁKLADNÍ ÚDAJE

Název zařízení: SVP v České Lípě je součástí Dětského diagnostického ústavu, střediska výchovné péče a základní školy, Liberec, U Opatrovny 3, Liberec 460 01. Příspěvková organizace

Zřizovatel: MŠMT, Karmelitská 7, 118 12 Praha 1

Adresa: Havlíčkova 443, Česká Lípa, 470 01

Ředitel DDÚ: Mgr. Bc. Vladimír Brebta

Vedoucí SVP: PhDr. Zdeňka Průchová

Web: www.svpcl.cz

CHARAKTERISTIKA ZAŘÍZENÍ

SVP je zařízení zaměřené na ambulantní práci s dětmi, dospívajícími a rodinami, u kterých se objevují výchovné, osobnostní a vztahové potíže vázané na školní prostředí nebo aktuální rodinnou situaci. Zařízení funguje pro děti s různými obtížemi, které řešíme ve spolupráci s dalšími institucemi a odborníky. SVP nabízí podporu i pedagogům a jiným vychovatelům. Hlavním cílem naší práce je podpora rodin a jednotlivců v náročných situacích či obdobích. Důležitá jsou také preventivní činnosti u dětí a dospívajících s počínajícími obtížemi. Při práci se snažíme maximálně využívat potenciálu konkrétní rodiny a každého jejího člena. Věříme, že trvalá změna jednatelce je možná především tehdy, když se na změně podílí i jeho nejbližší okolí.

POSKYTOVANÉ SLUŽBY

Poradenství pro děti a rodiče

Poradenství využíváme v případech, kdy není potřeba dlouhodobě pracovat na nastavení trvalých nebo velkých změn. Jedná se převážně o jednorázové konzultace nebo krátkodobou spolupráci (max. 3 konzultace). Klienty také poradensky podporujeme v náročných nebo stresových situacích, po prožitých traumatech, při náhlých změnách.

Rodinná terapie

Terapie je vhodná při dlouhodobějších, závažnějších nebo opakovaných obtížích dítěte. Je to cesta k pochopení a porozumění tomu, co dítě sděluje prostřednictvím svého chování. V SVP preferujeme práci s celým rodinným systémem. RT využíváme jako podporu první volby především u dětí na ZŠ a předškoláků.

Individuální psychoterapie pro dospívající

Pokud je to žádoucí nabízíme také individuální psychoterapii u dospívajících, mladých dospělých nebo rodičů. Jedná se o střednědobou podpůrnou terapii. Tuto službu nabízíme, pokud není možné zapojit celou rodinu nebo v případě dostatečné motivace a zájmu klienta.

Podpůrné vrstevnické skupiny a skupinová psychoterapie

Skupinová práce nabízí možnost sdílet obtížné situace s ostatními, společně nacházet řešení a vzájemně se inspirovat. Umožňuje nám vidět chování dítěte mezi vrstevníky. Nácvik chování ve skupině pomáhá dětem porozumět svým potížím a pracovat na změně. Skupiny pro žáky druhého stupně ZŠ obsahují více strukturované a nácvikové techniky. S dospívajícími klienty jsou skupiny méně strukturované, více zaměřené na jejich konkrétní témata.

Krizová intervence pro třídy

Jedná se o jednorázovou intervenci ve třídě s jasnou konkrétní zakázkou. Cílem je podpora kolektivu, třídního učitele v náročné aktuální situaci.

Aktivity pro školy, pedagogy, spolupracující instituce

Nabízíme jednorázové či opakované odborné poradenství v obtížných situacích se žáky, třídami, rodiči apod.

PERSONÁLNÍ OBSAZENÍ SVP

JMÉNO	FUNKCE	ÚVAZEK	VZDĚLÁNÍ, VÝCVIK
PhDr. Zdeňka Průchová	Vedoucí SVP Psycholog	1	VŠ, obor–psychologie, výcvik SUR, výcvik v rodinné terapii
Mgr. Veronika Šimková	Speciální pedagog	1	VŠ, obor–speciální pedagogika, započatý KBT výcvik
Mgr. Zdeněk Staněk Ph.D.	Speciální pedagog	0,4	VŠ, obor–speciální pedagogika, výcvik SUR, výcvik v rodinné terapii
Bc. Simona Škrobánková	Sociální pracovnice	1	VŠ, obor–speciální pedagogika
Mgr. Tereza Meissnerová	Sociální pracovnice (od 5/18 na MD)	1	VŠ, obor–vych. pro speciálně pedagogické instituce

VZDĚLÁVÁNÍ ZAMĚSTNANCŮ

Supervize

Jako tým pracujeme pod supervizí Mgr. Jana Knopa. Ve školním roce 2023/24 proběhlo 12 hodin týmové a případové supervize. Obohacující spolupráce s Mgr. Knopem se po 9 letech naplnila, od dalšího školního roku plánujeme změnu supervizora.

PhDr. Průchová a Mgr. Staněk, Ph.D. se třetím rokem účastní rozvojové supervizní skupiny zaměřené na práci s rodinným systémem, vedené PaedDr. Michalem Chytrým. Během školního roku proběhla 4 setkání, celkově v rozsahu 17 hodin. Supervize probíhá v malé skupině rodinných terapeutů, slouží ke sdílení zkušeností z praxe, vzájemnému obohacování, profesnímu růstu. Supervizní setkání pomáhají reflektovat terapeutický styl a přístup každého terapeuta.

PhDr. Průchová se účastní pravidelných supervizí vedení se supervizorkou Mgr. Danou Šedivou. Supervizí se účastní také vedoucí SVP Frýdlant. Dochází ke vzájemné výměně zkušeností, hledání efektivního a smysluplného stylu vedení organizace. Ve školním roce proběhla 4 dvouhodinová online setkání. 3x ročně také absolvuje supervizi zaměřenou na práci s terapeutickou skupinou pod vedením MUDr. Vandy Valentové.

Mgr. Šimková pro svůj profesní rozvoj využívá individuální supervizi spojenou s účastí v psychoterapeutickém výcviku. Dochází také na mezioborové supervize organizované v České Lípě pro pracovníky místních organizací.

Vzdělávání

PhDr. Průchová

- Sympozium rodinné terapie 2023, Vranov u Brna 10/2023 aktivní účast
- Konference: Den pro duši, Gymnázium Na Zatlance, Praha, 2/24 aktivní účast
- 8týdenní kurs mindfulness 3/24-5/24 online
- Konference: 20. psychosomatická konference, Liberec 6/24

Mgr. Šimková

- Dlouhodobý výcvik – pětiletý výcvik v kognitivně behaviorální terapii – začátek 2/2023
- kurz aART – trénink zvládání agrese a nácvik sociálních dovedností, Liberec 11/23 – 1/24 60 hodin

KLIENTI SVP

Ve školním roce 2023/2024 vyhledalo služby našeho zařízení 304 rodin. Aktivně do SVP docházelo 271 rodin, z čehož 50 rodin zahájilo spolupráci již ve školním roce 2022/23, 221 rodin zahájilo spolupráci ve školním roce 2023/24.

Celkově proběhlo 971 konzultací s klienty.

Od 10. 10. 2023 jsme přijímali klienty pouze do pořadníku. Průměrná čekací doba od prvního kontaktu činila 2 měsíce. 33 klientů vyhledalo péči jinde, 34 žádostí se nepodařilo z kapacitních důvodů do konce srpna 2024 vyřídit, zůstávají v pořadníku na další školní rok.

Ve školním roce 2023/24 byla kapacita SVP zcela naplněna. Poprvé jsme se dostali do situace, kdy jsme dlouhodobě nebyli schopni nabídnout termín konzultace při prvním kontaktu s klientem. V předešlém roce tato situace nastala až v listopadu, nyní byla kapacita naplněna již v půlce října. 34 žádostí se vzhledem k plné kapacitě vyřídit nepodařilo. Klienty do pořadníku jsme přijímali v průběhu roku neustále. Zvyšování poptávky o naše služby připisujeme celkovému nárůstu obtíží u dětí a dospívajících, větší otevřenosti a ochotě obtíže řešit psychoterapeuticky a celkovému nedostatku péče napříč službami pro děti a mládež. Zároveň má SVP za sebou již téměř 10 let existence a je více v povědomí odborné i laické veřejnosti.

Naše předpověď, že se kapacita rychle zaplní, se naplnila a během roku jsme se učili s pořadníkem efektivně pracovat. Jde nám o to nabídnout pomoc co nejrychleji, zároveň ale zachovat kvalitu a smysluplnost nabízených služeb. Zjistili jsme, že pokud v pořadníku máme v jarních, nejvíce exponovaných, měsících více než 50 žádostí, prodlužuje se čekací doba na první konzultaci a začíná se proměňovat motivace klientů. V tomto roce jsme nevyužili stop stav, kdy bychom nepřijímali žádné žádosti ani do pořadníku. Pokud bude zájem o naši péči ještě narůstat, budeme nuceni určit hranici, kdy dává pořadník ještě smysl. Pro část klientů je při přetížení zdravotnických zařízení naše podpora jedna z mála ještě dostupných, proto se snažíme tento krok oddálit.

Rezervu vidíme v častém omlouvání se klientů z konzultací. Zjistili jsme, že z naší celkové kapacity se zhruba čtvrtina konzultací nerealizuje z důvodu pozdní omluvy nebo klient vůbec nepřijde. Často se omluví a znovu dostane termín až po propadnutí termínu. Do budoucna chceme s touto skutečností efektivněji pracovat.

V letošním roce jsme řešili nejčastěji rodinné obtíže, především u starších dětí, poté následovaly osobnosti a emoční problémy, školní obtíže byly co do počtu na třetím místě. Dlouhodobě se ukazuje, že většina obtíží dítěte se odráží ve školním i rodinném prostředí a mnohdy je třeba přizvat k řešení oba rodiče nebo sourozence, případně zástupce školy. Vzhledem k efektivitě služeb jsme přistoupili k opatření, kdy do dlouhodobější terapeutické péče bereme klienty, kteří nedochází na terapii jinam. Pokud však dítě dosáhne na péči jinde (např. poradna pro rodinu, soukromý terapeut, psycholog apod.) doporučujeme vybrat si jednoho odborníka. Proměnu témat, se kterými děti a dospívající přichází, jsme zaznamenali již dříve, v tomto roce to bylo obdobné. Nevhodné kompenzační činnosti, kterými klienti reagují na stres a silné emoce (sebepoškozování, poruchy příjmu potravy, závislostní chování, agresivní výbuchy, vyhýbavé chování atd.) přetrvávají a spíše narůstají.

Další aktivity SVP ve školním roce 2023/24.

kořva

Skupinový program Kotva, pro studenty středních škol

V tomto školním roce skupina pro studenty SŠ neprobíhala. Otevření nové je plánováno na říjen 2024. Program se nám osvědčil, o účast ve skupině je zájem.

ulita

Skupinový program Ulita, pro žáky na druhém stupni ZŠ

Skupina Ulita se rozeběhla hned od začátku školního roku, bez potíží se naplnila. Její činnost probíhala až do konce června. Vedoucí skupiny přidali více strukturovaných nácviků, ke kterým se inspirovali na kurzu aART – trénink zvládnání agrese a nácvik sociálních dovedností. Dokázali využít prvky programu v ambulantní skupině, podnětná se ukázala témata efektivní komunikace, práce s emocemi, zvládnání konfliktů. Proběhlo 18 setkání skupiny, kterých se zúčastnilo 9 klientů. Skupinu vedl mužsko – ženský pár.

Skupinový program Psychotělocvik, pro žáky i studenty s emočními obtížemi.

Ve druhém pololetí školního roku jsme realizovali nový strukturovaný skupinový program zaměřený na práci s emočním napětím. Vzhledem k navyšujícímu se počtu žáků a studentů přicházejících s úzkostmi, agresivními projevy, depresivními stavy a sníženým sebevědomím jsme se rozhodly nabídnout zpracování těchto obtíží v podpůrné skupině. První dvě setkání jsou zaměřená na práci s napětím a uvolněním, na prohloubení vnímavosti ke svému tělu. Další setkání již cílíme přímo na práci s emocemi, důraz klademe především na zvládnání strachu a vzteku. Podporujeme účastníky k hledání vlastních regulačních mechanismů a cvičení, k zahrnutí krátkých relaxačních technik do každodenních činností. První běh absolvovalo 6 dívek. Plánujeme skupinu zrealizovat i v příštím školním roce.

Tabulka statistika školní rok 2023/2024.

Počet žádostí za měsíce září–srpen	304
Počet klientů v aktivní péči za měsíce září–srpen	271
Počet proběhlých konzultací za měsíce září–srpen	971

Hlavní důvody příchodu do střediska

Rodinné problémy a osobní problémy	208
Školní problémy	63

Školní vzdělávání klientů

Mateřská škola	17
Základní škola 1. stupeň	80
Základní škola 2. stupeň	125
Střední škola	42
VŠ, VOŠ, školsky nezařazení	7

ČINNOSTI A NOVÁ TÉMATA V SVP

Naplněnost služeb SVP

Efektivní a zároveň kvalitní poskytování služeb je stále velkým tématem. V době, kdy je kapacita zařízení poskytujících péči dětem přeplněna, vnímáme velký tlak na dobré zvážení a posouzení vhodnosti, četnosti a způsobu péče. Proto jsme si v loňském roce kladli častěji než v letech předchozích následující otázky. Kdy nabízet dlouhodobější psychoterapii? Kdy zůstat u základního poradenství? Kolik klientů může jeden pracovník mít v péči, aby byl schopen udržet kvalitu péče? Jaké obtíže jsou akutnější, a je možné jim dát v pořadníku přednost?

Zavedení pořadníku vedlo k jasnému vymezení hranic a pravidel. Vyžadujeme větší motivaci i samostatnost klientů. Velkým tématem byli klienti, kteří jsou do péče spíše „tlačeni“ školou, OSPODem, ale přitom sami docházet nechtějí, mnohdy se opakovaně omlouvají nebo zapomínají na termíny konzultací. Zjistili jsme, že zhruba čtvrtina termínů konzultací, které klientům můžeme poskytnout (297 konzultací), propadne, protože klienti nepřijdou. Velkou otázkou pro příští rok zůstává, jak tento počet snížit a čas odborníků dobře využít. Situace se proměnila, proto více vysvětlujeme, co přesně nabízíme, více zvažujeme, zda vstupní zakázka klienta opravdu patří do našeho zatřídění. Do budoucna se nabízí ještě jasněji formulovat pravidla pro klienty, kteří na konzultace nedorazí.

Zvyšování kvality služeb

Přes dlouhodobý tlak na uspokojení potřeb klientů je pro nás stále prioritní kvalita služeb. Základem kvalitní péče je především spokojený pracovník, který má chuť na sobě pracovat, rozvíjet se a hlavně umí dobře pečovat o sebe. Pokud chceme pracovat dlouhodobě kvalitně, je třeba, aby zaměstnanci našli rovnováhu ve svém pracovním a osobním životě, aby si každý osvojil funkční mechanismy, jak se zátěží pracovat. Jednou z cest je pravidelná a různorodá supervize týmová, odborně zaměřená, individuální. Dále jsou to pravidelné porady, možnost intervize. Podpora dobrých vztahů v týmu. Zároveň je kladen důraz na samostatnost a osobnostní zralost pracovníků, což umožňuje každému svobodně zvážit a komunikovat své možnosti a aktuální kapacitu. Samozřejmostí je podpora v dalším vzdělávání se, které je třeba vždy dobře zvážit z pohledu sil, času a dalšího uplatnění v profesním případně osobním životě.

Činnosti SVP

Poradenské a terapeutické konzultace jsou hlavní činností v našem zařízení. V letošním roce jsme realizovali téměř stejný počet konzultací jako v roce loňském. Poprvé jsme zjistili, jakou máme ještě rezervu v nerealizovaných konzultacích. Pokračovali jsme v ověřených skupinových aktivitách. Nově jsme vyzkoušeli kratší strukturovanou, na emoce zaměřenou skupinu. Skupinové aktivity nám dávají smysl a vnímáme je jako efektivní terapeutický nástroj plnohodnotně rozšiřující nabídku činností.

Spolupráce SVP s dalšími institucemi

V tomto roce proběhly již tradiční setkání s kolegy z jiných institucí. Pokračovala setkání pracovníků SVP Česká Lípa, Liberec, Frýdlant, Jablonec nad Nisou a Most spadajících pod DDÚ. Postupně se daří tvořit efektivní formát setkání, kdy probíráme společná aktuální témata, sdílíme inspiraci i řešíme aktuální obtíže. Setkání proběhlo dvakrát ročně. V loňském roce bylo také realizováno společné vzdělávání pro zaměstnance DDÚ, kterého se zúčastnila Mgr. Šimková.

Pokračuje setkávání s kolegy v komisi SPOD v České Lípě. Účastníme se i setkání výchovných poradců ZŠ a SŠ organizovaných pedagogicko-psychologickou poradnou v České Lípě.

PLÁNY DO BUDOUCNA

- V říjnu 2024 nás čeká po 3 letech změna v týmu. Po pětileté rodičovské dovolené se vrací sociální pracovnice Mgr. Tereza Meissnerová. Očekáváme, že do týmu přinese novou energii, pohled a nápady. Každá změna přináší nové výzvy, věříme, že se nám podaří je přijmout a využít pro další posun našich služeb, péče o klienty i pracovní tým.
- Důležitým úkolem zůstává vymezování, udržení a komunikace pravidel a podmínek spolupráce z naší strany i ze strany klientů. Jako bezplatné školské zařízení nabízíme služby pro široký okruh zájemců. Klienti nemusí zvažovat, zda je pro ně terapie a poradenství finančně dostupné. O to více však musíme pracovat s dostatečnou motivací klientů. Ta se může v průběhu spolupráce a času proměňovat, je třeba ji průběžně reflektovat. Učíme se nechat nemotivované klienty dozrát ke spolupráci. Dalším tématem je dobré, smysluplné ukončování spolupráce s dlouhodobě vedenými klienty. Domníváme se, že právě při zvýšeném tlaku je třeba o hranice dobře pečovat. V názvu zařízení je slovo výchova, snažíme se i našim klientům ukazovat, že klidně držet jasné hranice je jeden ze základů dobrého výchovného vedení.
- O vnitřní hranice každého pracovníka se staráme od doby vzniku SVP. Domníváme se, že se to vyplácí. Udržujeme a kultivujeme prostor sebepéče. Otvíráme prostor pro komunikaci témat jako přetížení, smysluplná relaxace, reflexe vlastní práce a pocitů z ní, včasné zpomalení, když je to třeba apod. Naším dlouhodobým cílem je spokojený tým, pracovníci, kterým práce dává smysl a baví je. Důležité je nepouštět toto téma ze zřetele a neustále vyhledávat možnosti, jak na aktuálních potřebách dobře pracovat.

Vypracovala: **PhDr. Zdeňka Průchová**

Dne: 9. 9. 2024